

SŁOWNIK DLA

- **PIEŁĘGNIAREK**
- **OPIEKUNÓW**
- **REHABILITANTÓW**

**POLSKO-NIEMIECKI
NIEMIECKO-POLSKI**

WSTĘP

Niniejsza publikacja kierowana jest do osób wykonujących zawód opiekuna, pielęgniarza czy rehabilitanta w Niemczech lub innym kraju niemieckojęzycznym. Przy jej opracowaniu wykorzystano wieloletnie doświadczenia zebrane w tego typu pracy oraz podczas szkoleń dla osób wyjeżdżających.

Słownik posiada układ polsko-niemiecki oraz układ niemiecko-polski i zawiera dwa typy haseł. Pierwszą grupę stanowią najbardziej potrzebne zwroty medyczne obejmujące najczęstsze schorzenia, badania, lekarstwa oraz metody i procedury terapeutyczne. Wszystkie hasła w tej grupie zawierają definicje. Bogaty zbiór haseł specjalistycznych sprawia, że publikacja może być przydatna również dla personelu świadczącego bardziej specjalistyczne usługi medyczne.

Druga grupa haseł to bardziej ogólne słownictwo potrzebne w codziennej pracy opiekuna, pielęgniarza czy rehabilitanta. Można tu znaleźć przede wszystkim hasła związane z prowadzeniem domu, czyli np. sprzątnięciem, żywnością, gotowaniem, ale także najczęściej stosowane czasowniki czy określenia związane z czasem. Hasła ogólne nie posiadają definicji, chyba że w danej sytuacji mogłaby zachodzić wątpliwość, co do znaczenia.

Hasła z obu grup są przedstawione w porządku alfabetycznym. Zarówno hasła specjalistyczne, jak i ogólne zawierają liczne przykłady użycia.

W nawiasach kwadratowych podane są synonimy danego hasła (jeśli występują). Następnie podane jest tłumaczenie (tłumaczenia) danego hasła. Między pionowymi kreskami ujęta jest definicja.

- **afonia [bezgłos] – Aphonie (nf) / utrata głosu /**

SŁOWNIK POLSKO-NIEMIECKI

- **adres – Adresse (nf)**
- **afonia [bezgłos] – Aphonie (nf)** |*utrata głosu*
  - afonia kurczowa - spastische Aphonie
- **agonia – Agonie (nf)** |*stan przedśmiertny, charakteryzujący się zaburzeniami fizjologicznymi i wiążącym się z nimi bólem*
- **agresywny – aggressiv (adj)**
  - agresywne zachowanie - aggressives Verhalten
- **AIDS – AIDS (nnt)** |*wyniszczenie układu immunologicznego wynikające z zakażenia wirusem HIV*
- **akupunktura – Akupunktur (nf)** |*metoda leczenia wywodząca się ze wschodniej medycyny naturalnej, polegająca na nakłuwaniu ciała igłami*
- **akuszerka – Hebamme (nf)** |*kobieta zajmująca się udzielaniem pomocy przy porodzie*
- **alergia [uczulenie] – Allergie (nf)** |*stan zwiększonej wrażliwości organizmu przy ponownym kontakcie z antygenem*
  - alergia lekowa - Arzneimittelallergie
  - alergia na mleko - Milchallergie
- **alergiczny – allergisch (adj)** |*związany z alergią*
  - reakcja alergiczna - allergische Reaktion
- **alergik – Allergiker (nm)** |*osoba cierpiąca na nadwrażliwość układu immunologicznego*
- **alergizujący – allergisierend (adj)** |*wywołujący reakcję uczuleniową*
- **alergolog – Allergologe (nm)** |*lekarz specjalizujący się w schorzeniach alergicznych*
- **alergologia – Allergologie (nf)** |*dziedzina medycyny zajmująca się schorzeniami alergicznymi*
- **alkaloza [zasadowica] – Alkalose (nf)** |*zaburzenie równowagi kwasowo-zasadowej ustroju, związane ze wzrostem pH krwi tętniczej*
- **alkaptonuria [ochronoza] – Alkaptonurie (nf)** |*choroba genetyczna polegająca na enzymatycznym defekcie metabolicznym w szlaku przemian*

tyrozyny, powodująca odkładanie produktów metabolizmu tyroksyny w chrząstce|

- **alkohol metylowy [metanol] – Methylalkohol (nm), Methanol (nnt)** |związek organiczny z jedną grupą hydroksylową; pochodna metanu|
- **ambulans [karetka pogotowia] – Krankenwagen (nm), Ambulanz (nf)** |pojazd służący do bezpiecznego i szybkiego transportu chorych|
- **ambulatorium – Ambulanzstation (nf)** |miejsce pomocy doraźnej przy izbach przyjęć szpitali, w pogotowiu ratunkowym lub przychodniach|
- **amiotrofia [zanik mięśnia] – Amyotrofie (nf)** |zmniejszenie objętości włókien mięśniowych|
- **amnezja – Gedächtnisverlust (nm), Amnesie (nf)** |utrata lub osłabienie pamięci|
- **amputacja – Amputation (nf)** |zabieg operacyjny polegający na usunięciu narządu lub jego części, najczęściej kończyny dolnej lub górnej|
  - amputacja stopy - Fußamputation
- **amputować – amputieren (v)** |wykonywać zabieg amputacji|
  - amputować palec - einen Finger amputieren
- **analgetyk [środek przeciwbólowy] – Analgetikum (nnt)** |substancja o działaniu przeciwbólowym niepowodująca halucynacji ani zaburzeń świadomości, np. morfina lub aspiryna|
- **ananas – Ananas (nf)**
- **anatomopatolog [patomorfolog] – Anatomopathologe (nm)** |specjalista zajmujący się badaniem zmian w budowie tkanek i narządów wywołanych chorobą|
- **anemia [niedokrwistość] – Blutarmut (nf), Anämie (nf)** |stan chorobowy wywołany niedoborem hemoglobiny lub erytrocytów, powodujący niedotlenienie narządów|
- **anemiczny – blutarm (adj), anämisch (adj)** |związany z anemią, cierpiący na anemię|
- **angina [zapalenie gardła] – Angina (nf)** |ostre zapalenie migdałków podniebiennych i błony śluzowej gardła, wywołane przez bakterie|

- **anhidroza – Anhidrose (nf)** |znacznie zmniejszone lub całkowicie zanikłe wydzielanie potu; może prowadzić do udaru cieplnego|
- **anoreksja – Magersucht (adj), Anorexie (nf)** |zaburzenie psychiczne objawiające się nieodpartym wstrętem do jedzenia i dążeniem do zmniejszenia masy ciała|
- **anorektyczny – magersüchtig (adj), anorektisch (adj)** |związany z anoreksją|
- **antidotum [odtrutka] – Gegenmittel (nnt)** |substancja, która ma zdolność neutralizacji lub zmniejszenia toksyczności trucizny|
- **antybiotyk – Antibiotikum (nnt)** |lek mający zdolność niszczenia bakterii lub hamowania ich wzrostu|
- **aorta [tętnica główna] – Hauptschlagader (nf), Aorta (nf)** |największa tętnica w organizmie, doprowadzająca krew do wszystkich narządów ciała oprócz płuc|
  - część brzuszna aorty - Bauchaorta
  - część piersiowa aorty - Brustaorta
  - część wstępująca aorty - aufsteigende Aorta
  - część zstępująca aorty - absteigende Aorta
  - łuk aorty - Aortenbogen
- **aparat słuchowy – Hörgerät (nnt)** |urządzenie służące do wzmacniania głośności dźwięków u osób niedosłyszących|
  - Noszę aparat słuchowy. - Ich trage ein Hörgerät.
- **apatia – Apathie (nf)** |stan znacznie zmniejszonej wrażliwości na bodźce emocjonalne i fizyczne; objaw depresji|
- **apatyczny – apathisch (adj), lustlos (adj)** |odnoszący się do stanu apatii|
- **apetyt [łaknienie] – Appetit (nm)** |zapotrzebowanie na pokarm; chęć jedzenia|
  - utrata apetytu - Appetitverlust
  - wzmożony apetyt - gesteigerter Appetit

- **apopleksja [udar mózgu] – Schlaganfall (nm), Apoplexie (nf)**
[nagle zaburzenie mózgowego przepływu krwi na skutek zakrzepu, zatoru lub pęknięcia naczynia krwionośnego]
- **apoplektyczny – apoplektisch (adj)** *[związany z apopleksją]*
- **apteczka – Ersthilfekasten (nm), Sanitätskasten (nm)** *[pojemnik służący do przechowywania materiałów i środków przeznaczonych do udzielania pierwszej pomocy]*
- **apteka – Apotheke (nf)** *[placówka zajmująca się sprzedażą leków i innych produktów medycznych, przygotowaniem leków recepturowych, poradami farmaceutycznymi]*
- **arbuz – Wassermelone (nf)**
- **aromaterapia – Aromatherapie (nf)** *[część medycyny naturalnej wykorzystująca lecznicze właściwości olejków eterycznych]*
- **artralgia – Gelenkschmerz (nm), Arthralgie (nf)** *[ból stawów występujący przy braku jawnego zapalenia stawów; występuje w wielu chorobach reumatologicznych, szczególnie w toczeniu rumieniowatym]*
- **artykuły spożywcze – Lebensmittel (npl)**
- **arytmia [zaburzenie rytmu serca] – Arrhythmie (nf), Herzrhythmusstörung (nf), HRST (nf)** *[zaburzenie podstawowego, miarowego rytmu serca poza bezpieczny zakres 60-100 uderzeń na minutę, np. kołatanie]*
- **aspiracja [zachłyśnięcie] – Aspiration (nf)** *[przypadkowe pobranie z wdychem płynu, kęsa pokarmowego lub ciała obcego podczas połykania; prowadzi do groźnych objawów ostrej niedrożności oddechowej]*
- **astma – Asthma (nnt)** *[choroba cywilizacyjna, której głównymi objawami są ostra duszność oraz świszczący oddech, będące skutkiem przewlekłego stanu zapalnego oskrzeli]*
- **astma sercowa – Herzasthma (nnt)** *[zaburzenie występujące w formie napadów duszności, które pojawiają się w pozycji leżącej (np. w nocy, w czasie snu), po wysiłku fizycznym lub stresie]*
- **astmatyk – Asthmatiker (nm)** *[osoba cierpiąca na nawracające ataki duszności]*

SŁOWNIK NIEMIECKO-POLSKI

- **Abbruch (nm) – przerwanie** |*wstrzymanie aktualnie trwającej czynności, procesu; złamanie ciągłości czegoś*
  - Behandlungsabbruch - przerwanie leczenia
  - Schwangerschaftsabbruch - przerwanie ciąży
- **Abdomen (nnt) [Bauch] – brzuch** |*część ciała pomiędzy klatką piersiową a miednicą*
- **Abend (nm) – wieczór**
- **Abendbrot (nnt) – kolacja**
  - das Abendbrot essen - jeść kolację
- **Abführen (nnt) – przeczyszczenie** |*wywołanie wypróżnienia*
- **abführend (adj) [laxativ] – przeczyszczający** |*stymulujący wydalanie odchodów*
- **abgeben (v) – oddawać**
- **Abhängigkeit (nf) [Sucht] – nałóg, uzależnienie** |*psychiczna lub fizyczna zależność od czynności lub substancji chemicznej*
  - Spielsucht - uzależnienie od hazardu
- **abholen (v) – odbierać**
  - Medikamente in der Apotheke abholen - odebrać leki z apteki
  - Post abholen - odbierać pocztę
- **Abhören (nnt) [Auskultation] – osłuchiwanie** |*badanie diagnostyczne polegające na słuchaniu dźwięków pracy serca i płuc przy pomocy stetoskopu*
- **abhusten (v) – odkrztuszać** |*odkaszliwać; usuwać z górnych dróg oddechowych elementy utrudniające oddychanie*
- **ablagern sich (v) – odkładać się** |*gromadzić się*
  - Fett lagert sich an verschiedenen Stellen im Körper. - Tłuszcz odkłada się w różnych miejscach ciała.
- **abmagern (v) [abnehmen] – chudnąć** |*tracić na wadze, zmniejszać ciężar swojego ciała*
- **abnehmen (v) [abmagern] – chudnąć** |*tracić na wadze, zmniejszać ciężar swojego ciała*
- **Abschied (nm) – pożegnanie**

- **abschwächen (v) [lindern, mildern] – łagodzić** |zmniejszać intensywność|
  - Schmerzen lindern - łagodzić ból
  - Symptome abschwächen - łagodzić objawy
- **absondern (v) – wydzielać** |uwalniać substancje chemiczne z komórki lub gruczołu|
  - Schweiß absondern - wydzielać pot
  - Speichel absondern - wydzielać ślinę
- **Absonderung (nf) – wydzielanie** |proces produkcji i uwalniania na zewnątrz substancji chemicznych z komórki lub gruczołu|
  - Absonderung von Hormonen - wydzielanie hormonów
- **absteigend (adj) – zstępujący** |schodzący w dół, w kierunku stóp|
  - absteigender Teil der Henle-Schleife - zstępujące ramię pętli Henlego
- **Abstrich (nm) – wymaz** |kropla krwi, wydaliny lub wydzieliny jakiegoś narządu pobrana w celu wykonania badania morfologicznego, cytologicznego lub bakteriologicznego|
  - Rachenabstrich - wymaz z gardła
  - Scheidenabstrich - wymaz z pochwy
- **abtasten (v) – macać** |szukać, badać; dotykać czegoś palcami, próbując wyczuć, rozpoznać coś|
- **Adamsapfel (nm) – wyniosłość krtaniowa, grdyka** |charakterystyczne dla mężczyzn uwydatnienie chrząstki tarczowatej|
- **Ader (nf) [Vene] – żyła** |rurkowate naczynie krwionośne prowadzące krew do serca|
- **Adresse (nf) – adres** |miejsce zamieszkania osoby lub siedziba instytucji|
- **Advent (nm) – adwent**
- **After (nm) – odbyt** |ujście odbytnicy, otoczone przez mięśnie zwieracze zewnętrzne i wewnętrzne, służące do defekacji i utrzymywania kału w jelitach poza procesem defekacji|
  - Afterstruktur - zwężenie odbytu
  - Aftervorfall - wypadanie odbytu

- **Aftervorfall (nm) [Analprolaps] – wypadnięcie odbytu** |wysunięcie się odbytu poza kanał odbytowy|
- **Agonie (nf) – agonia** |stan przedśmiertny, charakteryzujący się zaburzeniami fizjologicznymi i wiążącym się z nimi bólem|
- **agressiv (adj) – agresywny**
  - aggressives Verhalten - agresywne zachowanie
- **AIDS (nnt) – AIDS** |wyniszczenie układu immunologicznego wynikające z zakażenia wirusem HIV|
- **AK (nf) [Alzheimer-Krankheit] – choroba Alzheimera** |postępująca, degeneracyjna choroba ośrodkowego układu nerwowego charakteryzująca się występowaniem otępienia|
- **aktiv (adj) [wirksam] – czynny** |działający, funkcjonalny|
- **Akupunktur (nf) – akupunktura** |metoda leczenia wywodząca się ze wschodniej medycyny naturalnej, polegająca na nakłuwaniu ciała igłami|
- **akut (adj) – ostry** |w odniesieniu do choroby i jej przebiegu: ciężki|
  - akute Bronchitis - ostre zapalenie oskrzeli
- **Alkalose (nf) – zasadowica, alkaloza** |zaburzenie równowagi kwasowo-zasadowej ustroju, związane ze wzrostem pH krwi tętniczej|
- **Alkaptonurie (nf) – ochronoza, alkaptonuria** |choroba genetyczna polegająca na enzymatycznym defekcie metabolicznym w szlaku przemian tyrozyny, powodująca odkładanie produktów metabolizmu tyroksyny w chrząstce|
- **Alkoholdelirium (nnt) – majaczenie alkoholowe, majaczenie drżenne** |stan zaburzeń świadomości z iluzjami, omamami oraz urojeniami spowodowany nagłym odstawieniem lub zmniejszeniem dawki alkoholu|
- **allein (adj) – sam**
  - Ich wohne allein. - Mieszkam sam.
- **Allergie (nf) – alergia, uczulenie** |stan zwiększonej wrażliwości organizmu przy ponownym kontakcie z antygenem|
  - Arzneimittelallergie - alergia lekowa
  - Milchallergie - alergia na mleko

- **Allergiker (nm) – alergik** |osoba cierpiąca na nadwrażliwość układu immunologicznego|
- **allergisch (adj) – alergiczny** |związany z alergią|
  - allergische Reaktion - reakcja alergiczna
- **allergisierend (adj) – alergizujący** |wywołujący reakcję uczuleniową|
- **Allergologe (nm) – alergolog** |lekarz specjalizujący się w schorzeniach alergicznych|
- **Allergologie (nf) – alergologia** |dziedzina medycyny zajmująca się schorzeniami alergicznymi|
- **alles – wszystko**
  - Ist alles in Ordnung? - Czy wszystko w porządku?
  - Ist das alles? - Czy to wszystko?
- **Alopezie (nf) [Haarausfall ¹] – łysienie** |utrata włosów|
  - kreisrunder Haarausfall - łysienie plackowate
- **alt (adj) – stary**
- **Altenheim (nnt) – dom opieki**
  - Ich war im Altenheim gewesen. - Byłam w domu opieki.
- **Altern (nnt) [Alterung] – starzenie** |ogół zmian następujących w organizmie, prowadzących do nabycia cech typowych dla osób starych|
  - vorzeitige Hautalterung - przedwczesne starzenie się skóry
- **Altersstar (nm) [Katarakt, Linsentrübung] – zaćma, katarakta** |choroba oczu prowadząca do zmętnienia soczewki|
  - Kernkatarakt - zaćma jądrowa
  - membranöse Katarakt - zaćma błoniasta
- **Alterung (nf) [Altern] – starzenie** |ogół zmian następujących w organizmie, prowadzących do nabycia cech typowych dla osób starych|
  - vorzeitige Hautalterung - przedwczesne starzenie się skóry
- **Alzheimer-Krankheit (nf) [AK] – choroba Alzheimera** |postępująca, degeneracyjna choroba ośrodkowego układu nerwowego charakteryzująca się występowaniem otępienia|
- **am Abend (adv) – wieczorem**